

”Att vara annorlunda är en superkraft” – en intervju med Greta Thunberg

Intervjun

Intervjun är skriven för det här läromedlet. Svaren bygger på sådant Greta Thunberg har sagt och gjort på riktigt.

Det är en fredag i januari 2020. Greta Thunberg är hemma i Stockholm igen efter månader av resor i Nordamerika och Europa. Nu sitter hon på sin vanliga plats utanför riksdagen, med samma handmålade skylt som hon hade från början. En reporter slår sig ner bredvid henne.

Reportern: Greta, du har nyss utsetts till Årets person av tidningen Time, och miljontals människor har strejkat för klimatet i över 150 länder. Ändå sitter du här på trottoaren, precis som i augusti 2018. Varför?

Greta: Därför att själva strejken är poängen. Jag har sagt från början att jag fortsätter tills politiken följer vetenskapen. Priser förändrar inte utsläppen.

Reportern: Låt oss gå tillbaka till början. Hur fick du själv upp ögonen för klimatfrågan?

Greta: Jag var ungefär åtta år när vi fick se filmer om klimatförändringarna i skolan. Bilderna fastnade i mitt huvud. Jag förstod inte hur de vuxna kunde prata om allt möjligt annat, när framtiden för hela planeten stod på spel.

Reportern: Det tog hårt på dig.

Greta: Ja. När jag var elva blev jag deprimerad. Jag slutade nästan helt att prata och äta, och jag gick ner ungefär tio kilo på två månader. Det var en mörk tid för hela familjen.

Reportern: Under den tiden fick du också flera diagnoser.

Greta: Jag fick veta att jag har Aspergers syndrom, OCD och selektiv mutism. Förenklat betyder det sista att jag bara pratar när jag tycker att det verkligen behövs. För mig är världen ofta svart eller vit: antingen är klimatet en existentiell kris, eller så är det inte det. Många ser min diagnos som ett problem, men jag har skrivit att det att vara annorlunda är en superkraft – under rätt omständigheter.

Reportern: Hur tog du dig ur depressionen?

Greta: Genom att börja handla. Jag tjatade på mina föräldrar i flera år och visade dem grafer och artiklar. Till slut slutade min mamma att flyga, trots att hon är operasångerska och hade en internationell karriär. Vi slutade äta kött hemma. Det gav mig hopp, för jag såg att jag faktiskt kunde påverka.

Reportern: Hur föddes sedan idén om skolstrejken?

Greta: Våren 2018 vann jag en skrivtävling om klimatet i Svenska Dagbladet. Jag skrev att jag vill känna mig trygg, och frågade hur jag ska kunna göra det när vi befinner oss i den största krisen i mänsklighetens historia. Efter tävlingen kom jag i kontakt med människor i miljörelsen. En av dem nämnde idén om en skolstrejk, inspirerad av unga i USA som hade vägrat gå till skolan efter en skolskjutning.

Reportern: Men du fick inga andra unga med dig?

Greta: Nej, ingen ville följa med. Så den 20 augusti 2018 cyklade jag hit själv. Sommaren hade varit extremt varm, med skogsbränder på många platser i Sverige. Jag satt här hela skoldagen och delade ut flygblad. På dem stod det ungefär: vi barn gör inte som ni säger, vi gör som ni gör – och eftersom ni vuxna struntar i min framtid gör jag det också.

Reportern: Vad hände sedan?

Greta: Redan andra dagen satte sig främmande människor bredvid mig. Först strejkade jag varje skoldag fram till valet i september. Sedan fortsatte jag på fredagar, och rörelsen fick namnet Fridays for Future. Ett år senare strejkade miljontals människor över hela världen.

Reportern: I somras seglade du över Atlanten för att tala vid FN:s klimatmöte i New York. Varför båt?

Greta: Jag har slutat flyga, eftersom flyget släpper ut så mycket växthusgaser. Resan tog två veckor i en tävlingsbåt utan dusch och riktig toalett. Det var inte bekvämt, men det visade att man kan välja annorlunda.

Reportern: Många unga säger att de känner hopplöshet inför klimatet. Vad säger du till dem?

Greta: Jag brukar säga: leta inte efter hopp, leta efter handling. När man börjar göra något kommer hoppet. Och ingen är för liten för att göra skillnad – jag var en femtonåring med en skylt.

Reportern: Hur länge tänker du sitta här?

Greta: Tills världens ledare lyssnar på forskarna. Krisen är inte löst, så jag är inte klar. Vi ses nästa fredag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
utse	välja någon till något, till exempel till ett pris
en trottoar	den del av gatan där man går
utsläpp	gaser och ämnen som släpps ut i naturen, till exempel från bilar
stå på spel	vara i fara, kunna gå förlorat
deprimerad	mycket ledsen under lång tid, sjuk av sorg
en diagnos	en läkares besked om vad någon har för sjukdom eller funktionssätt
existentiell	som handlar om själva livet och överlevnaden
en omständighet	en situation eller ett villkor runt omkring något

ORD	FÖRKLARING
handla	göra något, agera
tjata	säga samma sak många gånger för att få sin vilja igenom
en skrivtävling	en tävling där den bästa texten vinner
ett flygblad	ett papper med ett budskap som man delar ut
strunta i	inte bry sig om
växthusgaser	gaser som gör att jorden blir varmare
hopplöshet	känslan att inget kan bli bättre
en handling	när man gör något, inte bara pratar

Läsförståelsefrågor

- Varför fortsätter Greta att strejka trots priser och uppmärksamhet?
 - Hon menar att utmärkelser inte minskar utsläppen.
 - Hon tycker om att sitta utomhus.
 - Tidningen Time har bett henne att fortsätta.
- Vad hände när Greta var elva år?
 - Hon vann en skrivtävling.
 - Hon mådde så dåligt att hon knappt åt eller pratade.
 - Hon började segla.
- Vad innebär Gretas selektiva mutism, så som hon förklarar den?
 - Hon talar bara när hon anser att det är nödvändigt.
 - Hon kan inte tala alls.
 - Hon talar bara med sin familj.
- Hur fick Greta hopp under sin svåra period?
 - Hon märkte att hon kunde förändra sin egen familjs vanor.
 - Hon fick ett pris av FN.
 - Hon bytte skola.
- Vad handlade Gretas vinnande tävlingstext om?
 - att hon vill kunna känna trygghet mitt i en historisk kris
 - att alla borde köpa elbil
 - att skolan borde ha mer klimatundervisning
- Varför reste Greta till New York med båt?
 - Hon hade slutat resa med flyg av klimatskäl.
 - Båtresor är billigare än flygresor.
 - Hon ville lära sig att segla.
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 - Idén om en skolstrejk kom ursprungligen från Gretas föräldrar.
 - Båten som Greta seglade med saknade dusch.
 - Gretas mamma slutade flyga.
 - Gretas syster följde med på seglingen.
 - Andra unga ville strejka med Greta redan från första dagen.
- Vad stod det ungefär på Gretas flygblad? (öppen fråga)

9. Vad menar Greta med “leta inte efter hopp, leta efter handling”?
10. Varför beskriver Greta det att vara annorlunda som “en superkraft”?
11. Hur förändrades strejken från augusti 2018 till hösten 2019? Beskriv utvecklingen. (öppen fråga)

Diskussionsfrågor

- Greta beskriver sin diagnos som en styrka. Hur kan något som ses som en svaghet bli en styrka?
- Är det rätt att strejka från skolan för en politisk fråga? Ge argument både för och emot.
- “Leta inte efter hopp, leta efter handling.” Håller du med? Varför, varför inte?
- Vilket ansvar har enskilda personer för klimatet, och vilket ansvar har politiker och företag?
- **Skriv (6 meningar):** Skriv en insändare om en samhällsfråga som är viktig för dig. Förklara problemet och föreslå en lösning.